

dó
dó
e!

velei olcsó áron.

a :

népmelodiák	45
.....	160
.....	106
ationen	175
.....	72
.....	80
orára:	45
.....	45
.....	120
.....	80
.....	88
.....	72
.....	42
.....	35
.....	88
.....	45
er ein hebr.	80
.....	45
.....	40

.....	75
.....	155
.....	132
.....	68

a-
da

zép
nyt

Pop 10

pok
phatók az
Reg. Ferd. No 8.
Fesselényi - uca)

Szerkesztőség, kiadó
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
1. Póp (Brassai-utca) 10.
Telefon:
szerk. és kiadóhivatal
9-77
Ks. N. Sz. — — — 2-2
Egyes szám ára pály.
Budapest és vidéken 5 le
Bukarestben is 5 le

Cenzurat: Suci.

KELET

DI. Ramasette
tér 2. 11. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

ELOFIZETESI ARAK
Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110
Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 szeptember 23 Péntek Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 216 szám 5687 Elul 26

Reinitz

Amikor e sorok papírra vetődnek, a szatmári bíróság talán már ki is hirdette az ítéletet a második Reinitz-pörben. Az életfogytiglani fegyházra ítélt zsidó fegyenc számára ez az ítélet merőben problematikus jelentőségű immár, hiszen, mint maga Reinitz Jakab mondotta, egy életre már el van ítélve s a túlvilágon nincs fegyházbüntetés.

Senki nálunk jobban nem tudja, hogy a szatmári törvénytörvény sine ira et studio ítélt az első Reinitz-perben és súlyos terhelő adatokat szolgáltatott tanuvallomások alapján nem is tehetett egyebet, mint hogy a legmagasabb fokú büntetést szabta ki Reinitz Jakabra. E tanuvallomások nagyrésze zsidó tanuktól eredt s így még csak árnyéka sem férhet a gyanúnak a szatmári bírósághoz, hogy netán elfogult volt Reinitz Jakabkal szemben.

Újságírók, intellektuelek, tehát ítéletükben nehezebben befolyásolható emberek is mind-mind bünsnek érezték és bélyegezték meg Reinitz Jakabot, egyedül ő maga s védőügyvédje volt az, aki makacsul hangoztatta és makacsul hangoztatja ma is ártatlanságát. Az első tárgyaláson ez a makacsság inkább a vádlott megrögzöttsége mellett látszott bizonyítani, kétségbeesett védekezés lehetett, annál is inkább, mert minden kétséget megdöntő bizonyítékok nem állottak a bíróság rendelkezésére.

Am most, a második tárgyalás alkalmával a vallomásokban mutatkozó bizonyos ellentmondások, Reinitz csukló zokogásba fulladó védekezése már olyan jelenségként peregnék le szemünk előtt, amelyek elgondolkoztatnak s a kétely magvát hintik el lelkünkben, nem a bírói, hanem az emberi csalhatatlanság iránt táplált hitünkben. Csak nemrégén zajlott le szemünk előtt a Sacco-Vanzetti per, amelynek szereplőit a világ legkiválóbb jogászi, legnagyobb humanistái ítélték ártatlannak s az amerikai bíróság mégis halálba küldte őket, annak ellenére, hogy mindhalálig hangoztatták ártatlanságukat. S a világ lelkiismerete ma sincs megnyugodva abban az irányban, hogy vajjon tényleg bűnösöket végeztek-e ki a villamosszékben, vagy ártatlanokat?

Bár a Reinitz-perhez a politikai állásfoglalásnak egyetlen motívuma sem fűződik, mégis az ellentmondó tanuvallomások, a konkrét bizonyíték hiánya s a vádlott csökönyös tagadása önkéntelenül felvetik bennünk a kérdést: hátha mégsem bűnös Reinitz, hátha csak olyan fatális külső körülményeknek összejátszása szorítja köré a hurkot, amelyeknek szövevényébe sem bírói, sem emberi szem nem láthat bele? Hangsúlyozzuk, tökéletesen megbízunk a bíróság lelkiismeretében, melynek különben sem az a feladata, hogy pszichológiai mélységekbe világítson bele, hanem csupán arra szorítkozik, hogy a tények látszatát összegezve, hozza meg ítéletét.

S mégis úgy érezzük, hogy ez a mi kétségünk talán a Reinitz-pör bíráinak lelkét is megüli e pillanatban, őket is gyötrelmellel tölti el az az emberi gyarlóság, mely nem tud belevilágítani a szívek titkos redőibe s nem tudja az emberi könnyekből kianalizálni, hogy mennyi bennük a természetes fájdalom és mennyi a tettetés. Azonban van egy motívum, amely talán elkerüli a bíróság figyelmét, a mi gyakorlati látásra berendezett szemünket azonban nem tévesztheti meg. S ez a motívum az a gyűlölet-atmoszféra, amely Reinitzot körülvéveszi s amely a szomorodott szívű, fiát vesztett apa személye köré csoportosít minden szimpátiát, mely önkéntelenül befolyásolja a tanuvallomását, megnöveli fantáziájukat s a látszatokat valóságossággá dagasztja.

A tömeglelkeknek erre a pszichológiájára szinte kísérteties erővel mutatott rá az emberi lélek egyik legnagyobb ismerője: Dosztojevsky is, aki a Karamazov fivérek című regényében élénk tárja azt a tömeget, amely előre megfontolt, gonosz szándékkal tesz vallomást olyan bűnök mellett, amelyeket Karamazov sohasem követett el. Tudjuk, hogy a bíróság nem ülhet fel ilyen irodalmi szempontoknak, a bíróság csak az eskü alatt kivett vallomásokra építhet s erőszakot kell tennie akkor is magán, ha ösztönei a tények ellen beszélnek.

Mindenestre tudjuk, hogy a szatmári bíróságnak milyen nehéz a helyzete. Ha történetesen felmentő ítéletet hozna a második Reinitz-perben, úgy ez maga után vonná az első ítélet abszolút csalhatatlanságába vetett hitünket, megrendítené annak a logikai és erkölcsi koor-

dinátának biztonságát, amelynek alapján mind annyian bűnsnek ítéltük Reinitz Jakabot — s ez a kétely maga után vonná ugy a bíróság, mint a közvélemény lelkiületében a pör revíziójának szükségességét. Ha pedig ez a második ítélet is marasztaló lesz, úgy minden valószínűség szerint mindörökké becsapódik a fegyház kapuja Reinitz mögött s az örök szenvedés gyehennájába zuhan egy olyan ember élete, aki fennen hangzó, csukló zokogással hirdette a maga ártatlanságát, s akinek bűnössége a második bűnper tárgyalása alkalmával tett tanuvallomások ellentmondó szavait véve alapul, mégsem látszik teljesen igazoltnak. Bármennyire van okunk megbízni a földi igazságszolgáltatás emelkedettségében és mélységes jogi tudásában, nem tudjuk lelkünkön lerázni a kérdést: hátha mégsem bűnös, hátha mégsem?

A szovjet elhatározta Rakovszki visszahívását

Riga, szept. 22. Moszkvából érkező hírek szerint a szovjetkormány elhatározta, hogy a francia kormány nyomásának ezuttal enged és Herbette francia követ ama kívánságát, hogy Rakovszkit haladéktalanul hívják vissza a párisi követség éléről, teljesíteni fogja. Hír szerint Rakovszki e hét végén benyújtja lemondását. Úgy tudják, hogy ezzel kapcsolatban Herbette francia követ is visszavonul a moszkvai francia követség éléről.

A módosított kultusz-törvényjavaslat mégis megengedi Erdélyben az ortodox hitközségeket

Minden oldalról támadják a zsidó hitközségek egységesítéséről szóló törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Iseretes, hogy a kormány a választások előtt paktumot kötött az Uniunea Evreilor Románival, és e paktum egyik pontja azt a kötelező kormányigéretet tartalmazta, hogy az ősz folyamán a parlament elé kerül a „Zsidó hitközségek organizációs” törvényjavaslat, mely — mint tudjuk — egyetlen országos szervezetté tömöríti az összes zsidó hitközségeket, a regáti zsidó hitközségek uniójának kereteibe.

A törvényjavaslat — mely mint említettük, már a kultuszminiszter asztalán fekszik — nagyon kevés változással ugyanaz, melyet még 1921-ben Banu kultuszminiszteri államtitkár megbízásából, a bukaresti zsidó hitközség kidolgozott.

Az érdekes törvényjavaslat a következő pontokat tartalmazza:

1. A zsidó hitközségek missziója: gondoskodni a vallási szükségletekről, zsidó iskoláztatásról és jótékonykodásról.
2. Minden helységben csak egy zsidó hitközség állítható fel és ezen hitközségnek tagjai az összes, a helységekben tartózkodó zsidó lakosok.
Ezt a pontot később a következőképpen módosították. Ez alól kivételt képeznek a ma létező hitközségek és pedig:
a) A régi Regátban a spanyol zsidó hitközségek,
b) Erdélyben az ortodox hitközségek, melyek csupán egy hitközséget alkothatnak egy-egy községben.
3. Alakítandó egy Consiliul Superior Bukarestben, mely az összes zsidó hitközségek képviselőletét ellátja az országban, azonban vallási és rituális kérdések nem tartoznak e Consiliul hatáskörébe. Ez a Consiliul tartja fenn az érintkezést az állammal minden zsidó hitközségi ügyben. A különböző hitközségek országgrészenként csoportosulnak.
4. Az egyes zsidó hitközségek jogiszemélyt képeznek.

5. Tagjaik csak román állampolgárok lehetnek, akik betöltötték a 21-ik életévét.
6. A hitközségek vezetőiket általános, egyenlő, titkos és direkt választások útján választják, a bukaresti Consiliul Superior felügyelete alatt.
7. Az állam aránylagosan hozzájárul a zsidó hitközségek eltartásához.
8. Hitközségek adót vehetnek ki minden egyes tagjukra és a városi állami adóhivatal a község kérésére ezen adókat behajtja.
9. Minden hitközség tarthat egy vagy több rabbit. Egy bizottság kidolgozza a rabbi jogait és kötelességeit.
10. Egy bizottság ki fogja dolgozni az egyes hitközségek működési szabályzatát.

A törvényjavaslat nyilvánosságra kerülése éles diskusziókat váltott ki a főváros zsidó rétegeiben. A bukaresti ortodoxia élesen támadja a javaslatot, de a javaslat ellen foglalnak állást a hivatalos hitközség összes ellenzéki frakciói is, különösen azért, mert a javaslat mögött politikai célokat vélnek felfedezni. A koncentrikus támadások azt hangsúlyozzák ki, hogy Elvi Bercovici és az Uniunea az egységesítés ürve alatt a zsidó voksokat akarják szállítani a liberális pártnak.

Még a törvényjavaslat megszavazása előtt széleskörű vita fog megindulni, mindaddig azonban, míg a törvényjavaslat végrehajtási módja nyilvánosságra nem kerül, nem lehet eldönteni, hogy a törvény életbeléptetése milyen változást fog hozni a zsidóság beléletében.

— Ausztráliában olyan hőség van, hogy még a legnagyobb folyók is kiszáradtak, a mezők és rétek pedig elpusztultak. Londonból jelentik: Ideérkező jelentések szerint Ausztrália egész területén olyan irgalmatlan hőség lépett fel, amelynek következtében még a legnagyobb folyók is kiszáradtak, a mezők és a rétek pedig elpusztultak. A takarmányhiány következtében kétféle millió birka elpusztult, a farmerek nagyrésze a csőd előtt áll.

Ötvenezer ember érkezett Chicagoba a Dempsey-Tumey-féle boxmérkőzésre

Chicago, szeptember 22. A Chicagóban ma megtartandó Dempsey Tunney boxmérkőzést hihetetlen izgalom előzi meg. Eddig százhetven-ezer jegyet adtak el. A fogadások összege tízmillió dollárra rug. A lapok általában Tunney győzelmét várják. Eddig Amerika legkülönbözőbb részéről mintegy ötvenezeren érkeztek

Chicagoba. Jellemző, hogy tegnap a rendőrség lefoglalt egy nyomdát, ahol belépőjegyeket hamisítottak. Rengeteg hamisított jegyet már eladtak, miért is attól félnek, hogy a mérkőzést zavargások fogják megelőzni a jó és hamis jeggyel bírók között. Az eddig eladott jegyek ára harmadfélmillió dollárra rug.

Ghyl bankár nemcsak a városoknak, de a CFR-nek is tesz kölcsönajánlatot

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy Ghyl angol bankár Bukarestbe érkezett és újabb kölcsönajánlatot tett a kormányoknak. Ghyl bankár megérkezésével kapcsolatban a mai „Argus” azt közli, hogy Ghyl, mint az American Dillon Read konzorcium képviselője 18 millió dollár kölcsönt ajánl Románia városainak, köztük a nagyobb erdélyi centrumoknak. A kölcsön kibocsátási árfolyama 87 lesz, a kamat 7 és fél százalék. A kölcsön készpénzről és nem anyagkölcsönről

szól. Ghyl kijelentette a lap tudósítójának, hogy Ducaval és Franasoviccsal folytatott tárgyalásai igen előrehaladtak.

A bankár egyébként külön kölcsöntárgyalásokat kezd Bukaresttel is, amelynek 16 millió dollárra van szüksége.

Ghyl bankár tárgyalni fog a hét végén a ma hazaérkező Bratianu Vintila pénzügyminiszterrel és N. Teodorescuval, az államvasutak vezérigazgatójával is a CFR reorganizálásához szükséges nagy kölcsönről.

Készül az igazságszolgáltatás teljes egységesítése

Egy éven belül a legfontosabb törvények hatályát Erdélyre is kiterjesztik. A nők egyenjogúsítását követelik a polgári törvénykönyv megváltoztatásával

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Minden jel arra vall, hogy Stelian Popescu igazságügyminiszter a jogegységesítés munkáját sokkal gyorsabban hajtja végre, mint azt elődei tervezték. Az igazságügyminiszter legutóbbi kijelentésével elárulta, hogy november hónapban már beterjeszti a büntető törvénykönyvet, majd januárban ezt a polgári perrendtartásról szóló törvényt fogja követni. A törvényhozó tanács a két törvényen kívül a polgári törvénykönyvet is helyben hagyta. Voltaképpen nincs szó kodifikációs munkáról, hanem a régi törvénykönyveknek a kiterjesztéséről. A kereskedelmi törvény a jelenlegi régi törvénnyel szemben is változtatáson megy keresztül.

Érdekes, hogy a polgári törvénykönyv kiterjesztésével kapcsolatban a régi nők köré-

ben mozgalom indult meg, hogy a törvénykönyvet az alkotmány 6. pontjának megfelelően változtassák meg. Ez a pont ugyanis a teljes jogegyenlőséget ismeri el a férfiak és a nők között. Ezzel szemben a Code Napoleon, mely csekély változtatással van érvényben az ókirályságban, a férjes nőket a korlátozott cselekvőképességük közé sorolja és férji hatalom alá helyezi. A modern idők szellemének ma már alig felel meg ez az intézkedés, mely az üzleti életben részt nem vevő nőt megfosztja attól, hogy vagyontárgyai felett rendelkezzen. A fővárosi lapokban napvilágot látó cikksorozatok rámutatnak ezzel szemben az erdélyi nő teljes jogképeséggel bíró állapotára és mozgalmat szerveznek az ókirályságbeli polgári törvénykönyv elavult intézkedéseinek kiküszöbölésére.

A paralízis maláriás terapiájáról számoltak be a bécsi elmekongresszuson

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most zajlott le Bécsben a német ideggyógyászok és elmegyógyászok két kongresszusa, amely ebben az évben is rendkívül érdekes új gyakorlati és elméleti eredményekről szóló beszámolókkal gazdagította az orvostudományt.

A kongresszuson Erdélyből dr. Goldenberg Pál ideggyógyász vett részt, aki a kongresszusról hazatérve, munkatársunk előtt az alábbiakban ismertette az ülések lefolyását:

— A két kongresszus egymásután ülésezett a bécsi Billrothausban. A németországi és ausztriai ideggyógyászok kívül Európa valamennyi államának ideg- és elmegyógyászai képviseltették magukat, de megjelentek a kongresszuson Amerika, sőt Oroszország legkiválóbb ideggyógyásai is.

— Mindkét kongresszus meleg ünneplésben részesítette az ideg- és elmegyógyászat kiváló doyenjét, Wagner-Jauregg bécsi egyetemi professzort, aki ebben az esztendőben töltötte be 70-ik születésnapját.

— Az elmekongresszus két fő gyakorlati témája a dementia praecox és a lueses pszichózisok volt. Elméleti szempontból Gruhle Berze és Münzer professzor világitották meg a kérdés-komplexumot igen érdekes referátumaikban.

— Gyakorlati szempontból a maláriás te-

rapia újabb eredményeinek ismertetése volt a kongresszus legérdekesebb eseménye. A maláriás terápia hatásáról a paralízis kezdeti stádiumában Gerstmann, a metalues problémájáról Georgi értekezett. Wagner-Jauregg professzor három teljesen gyógyult paralitikus betegét demonstrált, akik tíz éve semmi kezelést sem kaptak és foglalkozásukban teljesen munkaképesek.

— Az ideggyógyászati kongresszuson az érző idegrendszer anatómiájáról, élettanáról és kóronotanáról számoltak be Wallenberg és Frey, a központi idegrendszer fertőző megbetegedéséről Pette referálta.

A kongresszus befejeztével a résztvevők egy-napos kirándulás keretében megtekintették a semmeringi vizgyógyintézetek és sanatóriumok modern berendezését.

Kotta: Lepage-nál

Select Mozgó nagy sikerrel folytatja Tékozló fiu nagyszerű film bemutatását, a főszerepben Grete Nissen, William Gallier, Wallace Berry. Monopol Fanamet

Legjobb

őszi férfiszövet különlegességeket vásárolja

Glück Izrael

szövetáruházában

Calea Regele Ferdinand 19.
(v. Wesselényi Miklós-utca)

mélyen leszállított árban.

A zsidó diákokért

Európának alig van egyeteme, vagy műszaki főiskolája, ahol ne volnának kisebb-nagyobb számban tudománysozjas erdélyi zsidó fiúk. De csak kevesen vannak ezek között, akik anyagi gondoktól mentesen szentelhetik magukat tanulmányaiknak. A legtöbben súlyos kenyérgondokkal szűdenek, mert keresetre csak ritkán tehetnek szert, úgy, hogy a szó szoros értelmében éheznek.

Ezek az ifjak Erdély minden zsidójának a támogatását érdemlik meg, mert idegenben kényszerítve, minden nélkülözéseik közepebe is szorgalmasan tanulnak, akárhányszor kintutetés-sel vizsgáznak. Erdély zsidóságának jövője vezetői ők, telve idealizmussal, törhetetlen akaraterővel, éhezve is büszkék és a mi büszkeségünk, reménységünk ők.

Nagyon sok esetben azonban a gyöngye testi szervezet nem képes megküzdenni a nélkülözésekkel s a nyomorgó diák még pályavégzés előtt kidől. A külföldi egyetemi városok nem ritkán reményteljes zsidóifjak tragédiájának színhelyei, olyan ifjaknak, akiket némi támogatással meg lehetett volna tartani a tudományok, akikből talán a tudomány büszkeségei válhattak volna.

A Kolozsvári Országos Zsidó Diáksegélyző-Bizottság, ha nem is sokat, de valamit mindig nyújthatott a segélyre szorultaknak és mivel tudatában van annak, hogy mily fontos feladatot vállalt, ez évben is várta és várja ez adományokat tanulóifjúságunk megmentésére.

Bizottságunk sajnálattal kénytelen megállapítani, hogy a zsidó társadalom áldozatkészsége újabban annyira alábbhagyott, hogy ez évben támogatást alig nyújthat. Tudjuk, hogy a nehéz gazdasági viszonyok sok hitfelünket akadályoznak az áldozatok hozatalában, tudjuk, hogy a legtöbb erdélyi hitközség saját intézményeit is alig bírja fenntartani és mégis ismét nyomatékosan kell appellálnunk zsidó testvéreink segítő készségére, mert ifjaink jogosan elvárják, hogy testvéreik segítsék őket, akiknek sorsában tükröződik a mi sorsunk, szenvedéseinkben a mi szenvedéseink és akiknek boldogulása nekünk is javunkra fog szolgálni.

A nagy ünnepek küszöbén hangos kiáltással szólal meg általunk Erdély külföldön tanuló zsidó fiatalágának nyomora. Ne hagyjuk hiába várnunk őket, ne tegyük ki fiatalos ucaizmusukat keserű csalódásnak. Aljunk össze es mindenki juttassa el általunk adományát hozzájuk, mindenki tehetsége szerint. Nem ajándékot adunk, becsületbeli tartozást rovunk le velük szemben. Legnagyobb ünnepeinket gondoljunk rájuk, jusson eszünkbe az ünnepi imádságos szó, amely szerint ima és bűnbánat mellett Cedoko, a jócselekedet hártja el tőlünk a balvézetet. És midőn a Tóra előtt állva felajánljuk adományainkat, gondoljunk a nagy egyetemi centrumokban szynlódó ifjúságunkra, jövőd szellemi vezetőinkre is.

Pénzküldemények a Bergner Mór nagykereskedő cég címére (Cluj, Str. Regina Maria 18 sz.) küldendők, felvilágosítással szolgál dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi, kihez a szükséges adatokat tartalmazó kérvények is intézendők.

Mélyen leszállított áron **rest** tisztít, egyben ruhá- **Cink** Cluj ját molymentesíti

Egy t részeg

(Lemberg dósitójától.) éves leány, gyilkolta ap előzménye, és anyja és merényletet csétlen leány

A pén molt

A jövő

(Bucuresti Kelet tudós volt Bratianu Bratianu külföldi utaz atmosféra s ban, mint a keli Románi érdekében. A valamennyi előbb költés Ezután S közzölte a la ját. A kong nek Bukares vendégek tis kabinetet ké

Mé fe

Reinitz zo

(Satu Mare Kelet tudós felé nyitotta törvényszék Bretesanu tartására.

A király emel Reinitz könyvbe it szerint bünt bujtás miatt len tettesek és kirabolják

— Ez az bűnrel terh szuggesztív is, hallhattá nitz az emb zsidóé játszo bűneinek pa tással végze amely önk ben megelev paszthalattá Reinitz Jaka tudta a terh állt önk elő meg kellett fiatal fiát b

E szavak fölsir, leborr zokogásba té vid szünetet A király kitért a tan nyitó ereje Reinitzot, m aki pénzért és szigorú it

Select-Mo TÉK

nagyszerű film William Collie

Egy tizenhétéves leány meggyilkolta apját, aki részeg állapotban merényletet követett el ellene

(Lemberg, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bedenstaniszlavában egy tizenhétéves leány, anyja és bátyja segítségével meggyilkolta apját. A borzalmas tettek az az előzménye, hogy az apa tökrészenen tért haza és anyja és bátyja szemeláttára erkölcstelen merényletet követett el leánya ellen. A szerencsétlen leány másnap megmérgezte magát,

azonban gyors beavatkozással megmentették az életnek. A leány erre elhatározta, hogy megöli atyját. Tervében anyja és bátyja is segítettek. A leány először rálőtt apjára, majd baltával kettéhasította koponyáját. A rendőrség úgy a leányt, mint anyját és bátyját letartóztatta. A rendőrségen mindhárman beismerték tettüket, mire az ügyészségre kísérték át őket.

A pénzügyminiszter minisztertanácson számolt be külföldi utazásának eredményéről

A jövő csütörtöki minisztertanács fogja megállapítani a parlament megnyitásának dátumát

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtti minisztertanács volt Bratiannu Jonel előnöklésével.

Bratiannu Vintila pénzügyminiszter referált külföldi utazásáról és rámutatott arra, hogy az atmoszféra sokkal kedvezőbb Románia irányában, mint azelőtt. A külföld megfelelően értékelte Románia törekvéseit a konstruktív munka érdekében. A pénzügyminiszter aztán felkérte valamennyi miniszterársát, fejezzék be mielőbb költségvetéseik előkészítését.

Ezután Stelian Popescu igazságügyminiszter közölte a latin sajtó kongresszusának programját. A kongresszus résztvevői 4 napig maradnak Bukarestben. A kormány bankettet ad a vendégek tiszteltetésére és azon Titulescu fogja a kabinetet képviselni.

A minisztertanács délelőtti fél 2 kor ért véget.

A parlament megnyitásának időpontját a jövő csütörtöki minisztertanács fogja megállapítani.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Bratiannu Vintila pénzügyminiszter, helyettesétől, Lepadatutól ma újból átvette a pénzügyminisztérium vezetését. A pénzügyminisztérium kommunikét tesz közzé, mely szerint a jelenlegi illeteket nem fogják most módosítani.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az „Adeverul” biztos forrásból nyert értesülése szerint a kormány hozzájárul a balti mandátum megsemmisítéséhez, a megye prefektusának jelentése következtében.

Mégegyszer életfogytiglani fegyházra ítélték Reinitzot

Reinitz zokogva mondta végig védőbeszédét. „Nem a felmentésemért, az igazságért harcolok”

(Satumare-Szatmár, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán délután négy óra felé nyitotta meg Erdős Ferenc a szatmári törvényszék elnöke az ülést és felszólította Bretesanu királyi ügyész a vádbeszéd megtartására.

Az ügyész beszéde

A királyi ügyész azzal kezdte, hogy vádat emel Reinitz Jakab ellen a büntető törvénykönyvbe ütköző és a megfelelő paragrafusok szerint büntetendő rablógylkosságra való felbujtás miatt, mert 1920 július végén ismeretlen tetteseket rábírt arra, hogy meggyilkolják és kirabolják Rozmarin Jenő erdődi kereskedőt.

— Ez az ember, aki ismét igen súlyos bünnel terhelt áll önök előtt, igazán különös szuggesztív erő fölött rendelkezik. Látták önök is, hallhatták a tanuk vallomásából, hogy Reinitz az emberek előtt az istenfélő, vallásos zsidót játszotta nagy színészi képességgel, hogy büneinek palásul szolgáljon ez a szívós kitarással végzett ámitás. Annak a bűnnek is, amely önök előtt az utóbbi napokban e teremben meglevenedett, egyik főrugója volt. Tapasztalhatták az emberfeletti lelkierőt, amellyel Reinitz Jakab évek hosszú során át tagadni tudta a terhére rótt bűncselekményeket. Itt áll önök előtt egy porig sújtott apa, akinek meg kellett érnie élete vége felé, hogy szép, fiatal fiát bűnös kezek meggyilkolják.

Rozmarin sir

E szavaknál Rozmarin Márkus hangosan felsír, leborul a padra és percekig tartó zokogásba tör ki, úgy, hogy az ügyésznek rövid szünetet kellett tartania.

A királyi ügyész a beszéd további során kitért a tanuvallomásokra, amelyeknek bizonyító ereje minden kétségen felül áll. Jellemzi Reinitzot, mint a cinikus bűnöző prototípusát, aki pénzért könnyű lélekkel gyilkolt. Súlyos és szigorú ítéletet kér az igazság és ennek a

megkínzott öreg ember részére.

Dr. Katz Izsó, a Rozmarin család jogi képviselője rövid beszédben vázolja a család pótlhatatlan veszteségét és bejelenti, hogy az anyagi kárt, ami a családot Rozmarin Jenő meggyilkolásával érte, 250.000 lejjel jelöli meg.

A védő

Dr. Burcus Traján, Reinitz védője állott föl ezután, hogy megtartsa nagyhatású védőbeszédét.

— Ismét Reinitz Jakab áll önök előtt bíró urak, gyilkosságra és rablásra való felbujtással vádolva — kezdte beszédét. — Nem akarom türelmüket, sem az ügy eléggé ismert történelmi részével, sem a lelki momentumok taglalásával igénybe venni. Reinitz nem tettesként áll önök előtt, hanem mint felbujtó. Ő az a személy, aki mást vagy másokat a bűncselekmény elkövetésére rábírt. De ebben a bűnpörben még homály fedi azoknak az egyéneknek a neveit, akiket Reinitz a gyilkosságra és rablásra rábírt és nincs eddig seholsem az a felette fontos személy, aki a gyilkosságot elkövette. De, kérdem, hogyan lehet addig felbujtással vádolni valakit, amíg nem tudjuk, kit, mikor, mire és hogyan bujtott fel. A felbujtásnak szándékosnak kell lenni, a felbujtó és felbujtott között személyi, az elkövetett bűncselekményt illetően pedig okozati összefüggésnek kell lenni. Ezek nélkül nincs felbujtás, nincs felbujtó és nincs bűncselekmény sem.

A védő ezután Rozmarin Márkust támadja, aki — ugymond — nem az elvesztett gyermekért akar elégtételt szerezni, hanem pusztán anyagi érdekből indított a lecsukott és elítélt ember ellen hajszát.

Az elnök: Fölkérem a védő urat ne nyilatkozzon ilyen sértőn és igaztalanul arról a szegény öreg emberről, aki ennek a pernek összes szereplői közül a legtöbbet veszített.

A védő: Nem akartam megbántani Rozmarin Márkust, hanem csak arra kívántam felhívni az elnök ur figyelmét, hogy Rozmarin hónapokon keresztül járta Reszege és Piskolt környékét a Reinitz fényképeivel a kezében, szép szóval, kéréssel és egyéb eszközökkel is igyekezett az embereket rábírn arra, hogy a

Kotta: Lepage-nál

Reinitz szakállas fényképében ismerjenek rá arra az emberre, akivel fiát utoljára látták. Csak annyit még végül, hogy Reinitz Jakab sorsára, akit egy másik ügyből kifolyólag életfogytiglani fegyházra ítelt a tekintetes törvényszék, közömbös az ítélet. Hogy mégis védekezik a vád ellen, tisztán az igazságért teszi, mert igazságnak kell lenni még a Reinitz ügyében is. Kérek igazságos ítéletet, amely nem lehet más, mint Reinitz Jakab fölmentése.

Az elnök ezután Reinitz felé fordulva, így szól:

Reinitz sir

— Az utolsó szó joga önt illeti. Akar élni vele?

Reinitz sirástól fátyolos hangon mondja:

— Nagyságos elnök ur, ártatlan vagyok, a nagy, magas Istent hívom tanunak, hogy a Grosz Herman-féle ügyben is, meg ebben is ártatlan vagyok.

Remélem, hogy megengedi a jó isten azt az időt érni, mely itt lesz már rövidesen, még két hét sem telik bele és itt fog állni a bíró urak előtt Grosz Herman igazi gyilkosa. Borzida ügyvéd ur, meg a nagyenyedi fegyház igazgatója, aki jó szívvel viseltetik irántam, ök már ismerik ezt az ügyet és sarkalnak a további kitarásra. Én már el vagyok itélve örökre. Ha nem érezném igazságomat, nem törődnék a bíróság ítéletével.

— Bizom a román igazságszolgáltatásban, hogy érdek nélkül fognak ítéletet mondani, mert tudják meg az urak, hogy ártatlan ember áll önök előtt. Adott volna a fegyházigazgató ur nekem igazolványt arról, hogy milyen jól viselem magam a fegyházban és hogy milliókat is hajlandó volna rám bizni, mert tisztességes ember vagyok. Nekem mindegy, ha elítélnek is, mert már egy életemre el vagyok itélve és a másvilágon pedig nem kell nekem fegyházban ülni.

Reinitz hangosan zokogva mondta el beszédét és amikor befejezte, mélyen meghajtotta magát a bíróság előtt és visszaült helyére.

Ezután az elnök befejezték nyilvánította a tárgyalást és bejelentette, hogy a tárgyalási anyag újabb áttanulmányozása után a bíróság csütörtökön délután fogja az ítéletet meghozni.

Az ítélet

Ma délután az érdeklődők nagy tömege már a korai órákban megtöltötte a törvényszék tárgyalási termét és a folyosókat. Sokan vidékről is Szatmárra utaztak, hogy jelen legyenek az ítélet kihirdetésekor. De mert a bíróság csak korlátozott számú jegyet bocsátott ki, a hallgatóközönség túlnyomó része a Hám János-uccán várta be a döntést. A zsufolásig megtelt tárgyalóterem közönsége egyre fokozódó izgalommal tárgyalta az eshetőségeket. Jellemző, hogy amíg az első Reinitz-pernél még sokan megesküdték volna a vádlott ártatlanságára, most mindenki tudta, hogy Rozmarin Jenő halála miatt is el fogják ítélni Reinitzot.

Pontban 6 órakor vonult be ünnepélyesen a bíróság. A teremben uralkodó zsongás halálos csenddé merevült egyetlen pillanat alatt. És ebben a néma csendben hirdette ki dr. Erdős elnök a törvényszék ítéletét. A bíróság előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosság miatt bűnösnek mondotta ki Reinitz Jakabot és ezért életfogytiglani fegyházzal sújtja.

A súlyos ítélet hatása alatt a hallgatóság pillanatokig néma mozdulatlanságban marad, csak egyedül Reinitz egykedvű. Az ítéletet nyugodtan fogadta, majd védője, ifj. dr. Borzida Lajos utján bejelentette, hogy a döntést meg fogja felelbezni.

Mozgó közkívánatra ma utoljára
Urania mutatja be **DAGFIN** izgalmas szalonkalandorfilmét, főszereplőiben: Marcella Albani, Paul Wegener és Paul Richter

Ideal - Erika írógépraktár
Révész Ernő, -- Targu-Mures
Telefon 123.

Select-Mozgó nagy sikerrel folytatja a
TÉKOZLÓ FIU
nagyserű film bemutatását, főszerepben Grete Nissen, William Collier, Wallace Berry. Monop. Fan

bb
ráel
zában
nd 19.
s-utca)
t árban.

okért

ne, vagy műszaki
kisebb-nagyobb
lélyi zsidó fiuk.
ek között, akik
entelhetik magu-
egtöbben súlyos
ert keresetre csak
ogy a szó szoros

den zsidójának a
mert idegenbe
seik közepette is
yszor kitüntetés-
ságának jövőndő
ssal, törhetetlen
és a mi öszke-

an a gyöngye testi
n a nélkülözések-
pályavégzés előtt
rosok nem ritkán
ájának színhelyei,
ámogatással meg-
ányának, akikből
válhattak volna.
dó Diáksegélyző-
e valamit mindig
taknak és mivel
mily fontos fel-
várta és várja az
k megmentésére.
nytelen megállá-
m áldozatkészsége
t, hogy ez évben
juk, hogy a nehéz
lünket akadályoz-
t, tudjuk, hogy a
t intézményeit is
ismét nyomatéko-
stestvéreink segít-
an elvárják, hogy
kiknek sorsában
vedéseikben a mi
ldogulása nekünk

hangos kiáltás-
külföldön tanuló
Ne hagyjuk hiába
alos idealizmusu-
össze és min-
mányát hozzájuk,
Nem ajándékot
rovunk le velük
inkeu gondoljunk
nnepi imádságos
untánat mellett
el tőlünk a bal-
ott állva felajánl-
k a nagy egye-
ifjuságunkra, jó-

er Mór nagyke-
r. Regina Maria
ttással szolgál dr.
öbi, kihez a szük-
érvények is inté-

Claj

Berlini ötletek

Berlin, szeptember hó

1

Detektivregény az életből merítve.

Junius végén egy délután, amikor hazamentem, valami zöld reklámcédulát találtam az ajtó nyílásában. Mocsóintézetet ajánlott a Sybel-strasse 27. számú házban. Az ilyen reklámcédulákat rendszeren eldobja az ember, ezuttal azonban kivételt tettem, véletlenül éppen kerestem egy rendes mosdót. (Azóta is keresek: rémesek a berlini pucérák, marólugba áztatják a ruhát és kétszeri „mocsással” képcsek egy bádógalsónadrágot is ementhali sajtúvá varázsolni, ha nem is iz, de lyukak tekintetében.) Még aznap elmentem a Sybel-strasse-ra, amit a Spree-parti benszülött, isien tudja, miért, Szübl-nek ejt ki, hogy nehezebb legyen kitalálni. A 27-es számú házban tejszernok, fűszerkereskedés és csapadék virágzik, de mocsódnak semmi nyoma. Amikor ezt megállapítottam, benyitottam a hámszerthez és nála érdeklődtem: hátha egy nagyzáci hóboriba esett egyszerű mocsónő nevezi hirdetésében mocsóintézetnek magát?

— Itt nem lakik semmiféle mocsónő, — hangzott a válasz.

Megnéztem még egyszer a cédulát: Sybel-strasse 28.

Nem lehet tévedés.

Most már izgatott a dolog. Tudtommal csak egy Sybel-strasse van Berlinben. Biztonság kedvéért gyorsan vettem egy térképet betűrendes uccajegyzékkel. A betűrendes jegyzékből kiderült, hogy Berliner-strasse négy van Berlinben, August-strasse kettő, Stralauer-strasse pedig nem kevesebb, mint öt, de Sybel-strasse csak egyetlenegy, a charlottenburgi.

Rászántam egy negyedórát és lesétáltam a Sybel-strassén egész a végéig, ahol beletorkollik a Mommsenstrassei tenniszgrundba.

Az egész uccában nincs egyetlen mosóda.

Az ember nem írhat büntetlenül féltucat Pinkerton-füzetet, hogy „A mindentudó halott”-ról ne is beszéljünk. Rögton bűnügyet szimatoltam a dologban. Elhatároztam, hogy másnap felhívom a rendőrség figyelmét a reklámcédulára.

Ebből persze nem lett semmi. Másnap esett az eső és egész nap nem mozdultam ki fehér leány-szobámból, harmadnap kora reggel randevum volt egy oroszlanzélditővel és negyednapra elfelejttem az egész esetet.

Ma jutott csak eszembe, közel negyedév után. Olvasom a „Bé Cett”-ben, hogy a rendőrség le tartóztatott egy betörőbandát, amelynek tagjai a nyár folyamán negyvenkét lakást fosztottak ki. A betörőknek az volt a trükkjük, hogy végigjárták egész uccákat és reklámcédulákat dugdostak minden lakás ajtajának a hasadékaiba. Egy hét múlva újra végigjárták ezeket az uccákat és megfigyelték, hogy melyik ajtó hasadékaiban van még ott a zöld reklámcédula. Ahol még kilátszott, oda este nyugodtan betörték: tudhatták, hogy nem érheti őket kellemetlen meglepetés, a lakók nyaralnak.

Mindig simfelem a berlinieket, hogy nincsenek eredeti ötleteik. Hát vannak.

2

Nem rossz az asszony se, aki lamentál . . .

Ezt egy bírósági tárgyaláson szedtem fel. A vádlott, hatvanöt éves öregasszony, azért került a törvény elé, mert csalt a villanyoson, használt jeggyel utazott. Az elnök kérdésére, hogy mi

Butor- árleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztatásunk, ha tehát **olsó és jó butort** Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann **zongorát** pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

a foglalkozása, a világ legtermészetesebb hangján felelte:

— Lamentálok.

— És abból megél? — csodálkozott az elnök.

— Hát eltengődöm valahogy. Három márkát kapok egy délutára. Nagyobb temetéseken ötöt.

— Kítől?

— A vállalatól.

— Milyen vállalatól?

— A temetkezéstől, kérem.

Kiderült, hogy egy pompes funebrez vállalat alkalmazottja. Az a kötelessége, hogy gyászruhában megjelenjen a temetésen és zokogjon a koporsó mellett a nagyobb parádé kedvéért.

A mai fásult világban — legalább is ez a temetkezési vállalat véleménye — a valódi rokonok nem gyászolnak eléggé hatáson és napidijaesal kell helyettük lamentáltatni.

Az öregasszony hét esztendeje üzi ezt a mesterséget. Több, mint kétezer halottat siratott el. Ha öcszegyűjtötte volna könyveit egy üvegbe, talán megtöltenének egy kétliteres flakát.

3.

Frau Hildegrad Worm.

Rövidesen eltűnnek Bukaresti uccáiról a birzsárok

Több mint nyolcezer automobil szalad Bukarest uccáin. Lovakkal filos a Calea Victoriein végighajlani

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az U Kelet tudósítójától.) Estként a Calea Victoriein megáll minden forgalom, a Sorszétől le egészen a főpostáig, mint egy mozdulatlan kigyó húzódik végig az automobilon sora. Néhány hónap leforgása alatt már a harmadik forgalmi szabályzatot dolgozta ki a bukaresti prefektúra a forgalom szabályozására, azonban minden rendszabály hiábavaló, hiszen a szűk bukaresti uccákon több mint nyolcezer automobil szalad naponta és itt csak egyetlen dolog segíthetne, ha valami csodálatos módon sikerülne kiszélesíteni a bukaresti főútcát, a Calea Victorieit. Nyolcezer autó, még egy sokkal nagyobb és szélesebb uccákkal bíró város részére is túlságosan sok és Bukarestben, ahol a járdák olyan keskenyek, hogy néhol a Calea Victoriein két ember nem tud a járdán egymás mellett elmenni és a gyalogjárók leszorulnak a kocsijárókra, ami pedig ugyis csak elég elegendő, hogy két széles kocsit egymás mellett elhaladjon. Ez a nyolcezer autó megbénít minden forgalmat. Azonban ne felejtjük el, hogy a nyolcezer autón kívül még van vagy háromezer birzsár is . . . És úgy látszik, a szegény birzsáros lesznek a felkocozott forgalom első áldozatai. Ugyanis a forgalmi hivatal legutóbbi jelentése szerint a forgalmat a bérkocsik akadályozzák. Egy-egy birzsár egy egész sor mögöttes haladó autót tart fel és a forgalom megjavítása érdekében meg kell vonnia a birzsárokól a hajtási engedélyt. Abban az esetben, ha ennek akadálya volna, akkor legálább tiltsák el, hogy a Calea Victoriein és a főbb utvonalon lovakkal vontatott járművel végig lehessen hajlani.

Szóval rövidesen eltűnnek a plüssköpenyeges birzsárosok, a bíres bukaresti „moszkálók” a Calea Victorieiről. Hiába, Bukarest a kontrasztok városa. A hosszú Strada Carolon még hangos hahóval vágat a lóvonatu omnibusz és a kétszáz méterre fekvő Calea Victoriein már csak autót tör meg a Nicoleanu generális, a bukaresti prefektus.

A Nemzeti Színház mellett a Rigler kávéház tözsomszédságában van a standja a legrégebbi moszkáli kocsiknak. Fornyadtképű, asszonyosan kővertetű moszkáli ül az 1-es kocsik bakkján. A teste plüssköpenybe van bugyolálva és mereven ül, mozdulatlan arccal a magas bakkon. A kocsit, mely hintónak is beillik, mindig fényesre van lakkozva és délelőtt két teljesen fehér, délután tiszta fekete ló van a kocsit elé befogva. A benszülött bukarestiek tudják, hogy a fómuskáli kocsiján egy ut száz lejbe kerül, hiába állapította meg a város a taxát a rövidebb utakra 20 lejbe. A moszkáli ma már csak sétakocsizást vállalnak, fiatal párokat visz ki a moszkáli a szócára és mig lassan üget a holdvilágos szócára, a felhajtott ernyőjű kocsit bakkján, talán egy pillanatra lehunyja a szemét, hogy ne lássa az eszeveszett sebességgel mellette elrohanó autókat és visszagondol arra a régi jó időre, amikor még nem volt automobil és Bukarestben csak az számított elégáns embernek, aki egy moszkáli kocsiján hajtattott végig a Calea Victoriein . . . Ma már alig négy, vagy öt moszkáli birzsár ül még a bakkon. Mi

Kotta: Lepage-nál

Érdekes ezt a nevet, legalább huszonegy órára megjegyezni.

Frau Wormot a törvényszék elítélte hetvenöt márká pénzbüntetésre a jó erkölcsökbe ütőző ki-hágásért.

Ne tessék rosszra gondolni. Worm mama nyolcvanegy éves. Lehet, hogy ő is volt egyszer fiatal, de már nem.

Ellenben Wormnának van egy lakója, akivel összeveszett. Felmondott neki, de a lakó nem hagyta magát kitenni. Erőszakkal benmaradt a lakásban. Mit csinált erre a berlini nyolcvanegy éves? A kulcslyukon keresztül szalmaszállal poloskát fujt lakója szobájába.

Hogy honnan vette a poloskát — rejtély. Egész Charlottenburgban nincs poloska. Itt a legidősebb ház is mindössze huszonötéztendő. Berlin új negyedei féregmentesek.

Frau Worm azonban nem kímélte a költséget és fáradságot. Szerzett.

Lehet, hogy importáltatta Weddingből. (d. t.)

történt a többiekkel? Egyrésztük annyit kerest, hogy nyugalomba vonulhatott, de a többiek — autót vettek és ma már ők is abban a táborban vannak, akik panaszkodnak: a kocsiforgalom az oka annak, hogy a Calea Victoriein megszakadt a közlekedés.

Legjobbaján sújtja az új rendelkezés a bukaresti csángó-magyar bérkocsizókat. A háromezer bukaresti bérkocsis közül legalább a fele régen itt letelepedett csángó-magyar, a régi brassói szekerek utódai, akik valaha, mielőtt a Prahova-völgyén keresztül még vonat ment, bonyolították le Predeáln keresztül a forgalmat. Ott laknak ezek a csángó-magyarok a Filantropia környékén, van olyan ucca, ahol csak magyar szó hallatszik. Mind egyiknek háza van és van olyan is közöttük, akinek három kocsija is áll a standon . . . Eltűnnek a birzsárosok a bukaresti uccákról és a Calea Victoriein, ahol idáig harminc fényesen kivilágított automobilkereskedés volt, ma nyitották meg a harmincegyediket. De ha nem volna olyan nagy a zaj a Calea Victoriein, talán odáig hallatszana, ahogy a szomszédos uccákon az omnibusz-kocsizók estiggedten biztatják kifáradt lovaikat.

Urania Mozgó közkivánatra ma utoljára mutatja be **DAGFIN** izgalmas színelőadandófilmet, főszerepben: **Marcella Albani, Paul Wegener, és Paul Richter**

Kölcsönt

legolcsóbban, legelőnyösebben
nyujt Granaria, Oradea

A művelt ember se tudhat mindent!

Der kleine Brockhaus, 1 kötet . . . L. 920
Brockhaus, Handbuch des Wissens.
4 kötet à 840
Meyers konversationslexicon új kiadása, kötetenként 1200
Révai lexikon új kötetek à 1500

Utánvét-
tel küldi **LEPAGE - Cluj**

— Leégett egy missziós iskola. Montreálból jelentik: A laslapogei missziós iskola leégett. Az iskolában egy nővér és tizenkilenc gyermek bennégett. A környékbeli városokból repülőgépen vittek orvosokat és ápolókat a színhelyre.

A gyermekparalízis rohamos terjedése miatt csak október 15-én nyitják meg az elemi iskolákat

Lipcsében is felütötte fejét a gyermekjárvány

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyermekparalízis az ország minden részén felütötte a fejét, még mindig aggodalommal tölti el az ország lakosságát.

A járványnak az utóbbi időben egy halálos áldozata volt Hunyad megyében. Legújabb jelentés szerint Hátszegen, Körösbányán, Brádon és Oravicán egy-egy megbetegedés történt.

A Regátban ismét nagy arányokat öltött a betegség; különösen Buza megyében jelent nagy veszélyt a járvány, ahol tizenkét megbetegedés történt az utóbbi napokban.

A fővárosból két új esetet jelentenek.

A járvány leküzdésére kiküldött bizottság ma ülést tartott Bukarestben, Inkuletz egészségügyi miniszter elnökletével.

Az ülés során Marinescu professzor hosszabb exozét tartott a gyermekparalízis jelenlegi helyzetéről, a betegség gyógy módjáról és az elért eredményekről.

A professzor kifejtette, hogy Párisból kapott szakértői vélemények igazolják, hogy Románia helyesen védekezik a járvány ellen.

A járvány továbbterjedésére való tekintettel a bizottság elhatározta, hogy az elemi iskolákat csak október 15-én nyitják meg.

Lipcsei jelentés szerint a gyermekhüdjárvány ott nagy méreteket ölt. Ennek a hónapnak a folyamán nyolcvankét megbetegedés történt. Az egészségügyi hatóságok rendelkezésére az iskolákat bezárták.

Benzinrobbanás és tűz pusztított a ploestii állomás közelében

230 vagon benzin pusztult el. 38 millió lej a kár

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A ploestii állomás mellett az elmúlt évben óriási tűz dühöngött. Az állomás közelében 230 vagon benzin robbant fel és a robbanás úgy látszott, hogy elfogja pusztítani a városnak az állomáshoz közel eső részét is.

A nagyarányú tüzvész a Véga-társaságnak hatalmas petróleum és benzintartályait emészette. A tűz keletkezését valószínűleg egy, a mozdonyból kipattant szikra idézte elő. A robbanás olyan óriási erővel történt, hogy az egész várost megremegtette. A házak ablakai szilánkokban repültek szét, és a házak fedeleiről leszakadtak a cserepek. Egy ideig még sem lehetett közelíteni a tűz fészket és már egy kilométernyi távolságban is olyan perzselő volt a levegő, hogy a közelben levő házak és épületek tüzet fogtak.

A városban óriási pánik ütött ki. Az emberek fejvesztetten menekültek, attól tartva, hogy újabb robbanások következnek be. Az aggodalom teljesen indokolt volt, mert egy félóra múlva egy másik benzintartály is felrobbant, olyan erővel, mintha földrengés rázta volna meg a várost. Az egész telep lángban állott.

Amikor a lángok már lecsillapultak, megkezdődtek a mentési munkálatok. A városban levő összes munkások és valamennyi petróleum-társaság tűzoltósága a helyszínre sietett, hogy a tüzet eloltás. Ma hajnalban végre sikerült a tüzet eloltani. A két tartály teljesen leégett. A kár az eddigi hozzávetőleges becslés szerint 38 millió lej. A rendőrség abban az irányban is megindította a nyomozást, hogy kit terhel a tüzért a felelősség. Egyes verziók szerint a tüzet gyújtogatás okozta.

A bukaresti törvényszéken véresre verték egy zsidó tanut

Betört fejjel vitték kórházba a megtámadott ember segítségére siető rendőrkapitányi és közrendőri is. Két diákot letartóztatták a hadbírócság

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután botrányos verekedés történt a bukaresti Calea Rahovei levő igazságügyi palota folyosóján. Gheorghe Plastara egyetemi tanár feljelentést tett egy krajovai ügyvéd ellen és a törvényszék második szekciójának vizsgálóbírája, akihez ezt az ügyet beosztották, az eset tisztázásáért beidézte Mirocea Klein zsidó diákot, mint egyetlen tanut. A kihallgatás befejezése után Klein el akarta hagyni a vizsgálóbíró szobáját, de a törvényszék folyosóján egy fiatalemberekből álló hatalmas tömeg rátámadt és ütlegelni kezdte. Kleinnek nagy nehezen sikerült kimenekülni az utcára, ahol azonban botokkal felfegyverkezett újabb tömeg támadta meg.

Az igazságügyi palota őrségének vezetője, Constantin Catzavei rendőrkapitány védelmébe vette a szorongatott helyzetbe került embert, a diákok azonban őt is megtámadták és a segítségére siető rendőrrel együtt őt is úgy véresre verték, hogy mindkettőjüket betört koponyával szállították el a mentők. A botrányos verekedésnek négy sebesültje van.

A második hadtest hadbírócsága a merénylők ellen megindította az eljárást. Az éjszaka folyamán Nicolae Gr. Doman és Draghicescu Sebastian diákokat, akiket a verekedés rendezőinek tekintenek, letartóztatták. Carapancea Titus alezredes, katonai főügyész és Zeciu ör-

nagy, királyi ügyész újabb vizsgálatot indítottak, amelynek eredményeképpen a letartóztatott diákok bűnössége kétségen kívül megállapítást nyert. A két diákot, akik továbbra is letartóztatásban maradnak, hatóság elleni erőszak miatt fogják bíróság elé állítani.

Kotta: Lepage-nál

Select-Mozgó nagy sikerrel folytatja a **Tékozló fiu**

nagyszerű film bemutatását, főszerepben Grete Nissen, William Collier, Wallace Berry. Monop. Fan.

— **Autobuszmegállót építenek Kolozsvár főterén.** Az új városi rezsim beígért és nagy apparátussal megindított városfejlesztési akciójának egy új dokumentumát van módunkban elkönyvelni. A város főterén földalatti illemhely építését kezdték meg. Az illemhely fölé pedig autobusz várótermet fognak építeni és az autobusok a jövőben a váróterem mellé épített megállónál fognak állomásozni. Attól eltekintve, hogy az autobusállomás felépítése városrendészeti szempontból is helyesnek található, a forgalom lebonyolítása szempontjából már régen érezte hiányát.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági...
dóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton...
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás...
megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

5687. Elml. 26.
1927. szept. 23.

Üzenet

Irta Hajnal László

Erősen fogd meg két karom Madonna,
Csak addig élsz, míg itt vagy a karomba.

Csak addig égő napsugár hajad,
Míg hívő hittel rámbizod Magad.

Szemedben is csak addig ég a tűz,
Míg szívemből a szikra oda tűz.

Turbékoló és meleg mosolyod,
Még nem tudod, de csak felém csorog.

S ha csurránóra megtelt kis szived
Titkot takarni templomba viszed.

Tán nem hiszed, nem is tudod, de én
Allok a szálló szavak szegletén.

Ki mondaná meg, béke hol terem,
Ha nem járnánk a sziklaszirteken?

Vigyázz és hittel vérted fel Magad,
Hogy értem és csak Érted ég a nap:

Ha minket egyszer szétyer a vihar,
Elnémulok, de lángod is kihál...

— Újabb levelet találtak Nungesser és Coli aláírásával a tengerben.

Párisból jelentik: A „Petit Parisien“ Hágából arról értesült, hogy a severningeni partvidéken a következő felírás papírlapot találtak egy palackban elhelyezve: „Kelt a Fehérmadár fedélzetén. Leszállásra kényszerültünk a La Manche-csatornában. Nungesser és Coli. Dátum olvashatatlan.“ A talált lapot lefényképezték és másolatát Párisba küldték. Egy idejűleg a hullámok fehér repülőszárnyakat is partra vetettek, amelyekről azt tételezik fel, hogy a „Fehérmadár“ maradványai. A lapok valószínűleg tartják, hogy ezuttal valóban megbízható lelettel van dolguk, annál is inkább, mivel a repülőgépet legutóljára Epantes francia város felett látták elrepülni, tehát valószínűtlen, hogy elérte volna az Atlanti Óceánt.

— Fölhívás a tanoncok beiratására. A

Kolozsvári ipartestület közli: A tanonciskola igazgatóságának jelentése szerint a munkaadók jelentékeny része még nem iratta be tanoncait a tanonciskolába a most kezdődő iskolai évre. Figyelmeztetjük városunk iparosait, hogy legkésőbb folyó hó 26-ik napjáig bezárólag tegyenek eleget ebbeli kötelezettségüknek, mivel ellenkező esetben a törvény teljes szigorát fogjuk alkalmazni azokkal szemben, akik mulasztást követnek el. Varga s. k., iparhatósági főnök.

— Tüntetések Hankauban.

Hankauból jelentik: A múlt éjjel tüntetések játszódtak le Hankauban, melyek főleg a japánok és angolok ellen irányultak. A japánok gépfegyverrel kényszerítették szétoszlásra a tüntetőket. A halottak és sebesültek száma igen nagy.

* KEREN KAJEMET BIZTOSOK! Gondoskodjatok, hogy helységetek minden templomában snoderozzanak a Keren Kajemetre, Erec Jiszraél földjének visszaváltására.

Megnyílt

Külön méretosztály

Reiner női felöltők, divatháza ruhák, kalapok

Megnyílt

Dus választék

Reg. Ferd. 9. (Wesselényi)

iskola. Montréal-i iskola leégett. Enkilenc gyermek kból repülőgépen helyre.

age-nál

alább huszonegy

elítelte hetvenöt csökebe ütkező ki-

Worm mama is volt egyszer

gy lakója, akivel de a lakó nem kal benmaradt a elini nyolcvanegy-zalmaszállal polos-

at — rejtély.

es poloska. Itt a huszonöttestendős.

mélte a költséget

eddingből. (d. t.)

caírói

kal filoz

snyit keresett, a többiek — autót a táborban vannak, lom az oka annak, adt a közlekedés.

lkészés a bukaresti háromezer bukaka-fele régen itt le-

brassói szekeresek

Prabhova-völgyén itották le Predeálaknak ezek a

környékén, van hallatszik. Mind-

is közöttük, aki-

on... Eltűnnek

król és a Calea nyesen kivilágított

nyitották meg a plna olyan nagy

odáig hallatszana, omnibusz-kocsisok

ákat.

matra ma utoljára

AGFIN izgal-

ndorfilmel. főszerep-

er, és Paul Richter

ont

nyösebben

Oradea

ember

ndent!

ötet...L. 920

Wissens. 840

on új ki- 1200

..... 1500

- Cluj

Vacarescu asszony beszédet tartott a Népszövetség tanácsülésén a világbékéről

Genf, szeptember 22. A népszövetségi tanács mai ülésének első pontja Breitscheid német delegátus jelentése volt a szellemi együttműködés bizottságának munkálkodásáról. Breitscheid sajnálja, hogy a legtöbb nagyhatalom nem karolta fel ennek a fontos bizottságnak az ügyét, ugyanakkor, amikor a kisebb államok, mint Ausztria, Románia, Magyarország, Csehszlovákia jelentékeny pénzügyi támogatásban részesítik.

Vacarescu román költőnő lendületes beszédet tartott a szellemi együttműködésről, amelyet az emberiség szolidaritásának és a világbéke kifejezőjének aposztrófált.

A tanácskozás második pontját az a népszövetségi kölcsön képezte, amelynek célja a

görög valuta stabilizációja. A 9 millió fontsterling kölcsönt a tanács vita nélkül jóváhagyta. A gyűlés további során Perot francia delegátus beszámolt a sajtókonferencia határozatairól. Több függőben maradt problémát, így a békeidőben alkalmazott cenzura kérdését a decemberi ülésre utalták.

A tanács határozati javaslatot fogadott, amelyben felszólítja az előkészítőbizottság tagjait, hogy álljanak a tanács rendelkezésére mindazon intézkedésekben, amelyek a nemzetközi segély életbejuttatásához szükségesek. Dzsuirits jugoszláv delegátus betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését. A délután folyamán több jelentéktelen kérdést tárgyaltak.

Revolveres harc rendőrök és politikai összeküvők között Konstantinápolyban

(Konstantinápoly, szeptember 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A konstantinápolyi rendőrség tegnap a perai városrészen veszedelmes bandát tett ártalmatlanná, amely minden valószínűség szerint valamilyen forradalmi bizottság végrehajtó szerve volt. A banda tagjai a perai városrész egyik sikátorában, egy pincehelyiségben tartották rendszeres összejöveteleiket. A rendőrség már régóta figyelte őket s tegnap azután, mikor az összejövetel kezdetét vette, körülvette a házat, ahol a banda tagjai gyülekeztek.

A banditák revolverlövésekkel fogadták a rendőröket, akik viszonzták a tüzelést. A szűk utcában valóságos ütközet fejlődött ki, amelynek folyamán mindkét részről több, mint kétszáz lövést váltottak. A perai városrészen az uccai harc nagy pánikot idézett elő s mindenki menekült a környékről. A banda tagjainak egy-

része végül is elmenekült, három örmény és egy török azonban a végsőkig védte a pincehelyiséget, ahol a titkos gyűlést tartották. A harc több, mint félóra hosszat tartott s a rendőrség részéről ketten estek el, nem is szólva a rengeteg sebesültről. A rendőrök végül is megrohmozták a pincehelyiséget s foglyul ejtették az elkeseredetten védekező banditákat. A banda egyik tagja szintén elesett a harcban. A rendőrség véleménye szerint a banda tagjai valamilyen, eddig ismert forradalmi szervezet megbízásából terrorista merényleteket készítettek elő. Hír szerint nagyarányú politikai összeküvőről van szó, amelyben magasállású konstantinápolyi tisztviselő is súlyosan kompromittálva vannak. A hivatalos rendőrségi jelentés szerint nagyarányú letartóztatások állanak küszöbön.

— Klein József képkiallítása iránt, mely a kisebbségi újságíróklubban nyílt meg, egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. Ez a kivételes tehetségű festőművész szinte egy csapásra hódította meg Kolozsvár műértő közönségét, mely megkülönböztetett megértéssel adózik fölényes formaművészetének, nemes kompozíciókat és megkapó színeket rekváló fantáziájának. A kiváló művész, aki jelenleg Párisban alkotott legszebb műveit állítja ki Kolozsváron, kiállítását már csak hétfőig tartja nyitva. Azok, akik igazán értékes műdarabokkal akarják szaporítani képgyűjteményüket, ezt a rövid időt kell, hogy felhasználják arra, hogy Klein József műveiből vásároljanak. A kiállítás egész nap nyitva van és díjtalanul megtekinthető.

— Az ungvári országuton borzalmasan megcsönkítva találták meg egy bécsi kereskedő és felesége holttestét. Ungvárról jelentik: Ungvár közelében az országuton tegnap borzalmasan megcsönkítva találták meg Nording Gusztáv bécsi kereskedő és felesége holttestét. A házaspárt legutóbb egy ismeretlen ember társaságában látták, aki feltűnően hasonlított Gampe bandavezérre, aki évek óta rettegésben tartja a román-eseh határvidék lakosságát s akit eddig nem sikerült letartóztatni, minthogy egyik országból a másikba bujkál.

A nagy hó hőse

a híres dresszírozott kutyával

Rin-Tin-Tin-ne!

Szombaton este 7 és 10 órákor.
Vasárnap d. e. 11 és d. u. 3, 5 és 7 órákor

az Opera-Mozgóban

— Elfogadták a leszerelési bizottság albizottságának javaslatait. Genfben jelentik: A leszerelési bizottság albizottságának benyújtott javaslatai megvitatásánál Hennings svéd és Benes cseh külügyminiszterek nyújtottak be módosításokat, mely után a javaslatot egyhangulag elfogadták. Az előadói tisztre Brouckers belga szenátort választották meg. Elfogadták továbbá Belgium javaslatát a polgári léghajózás szabályozása tárgyában. A javaslat kimondja, hogy a polgári aviatikának kizárólag gazdasági és forgalom-politikai irányt kell követnie, a katonai szempontok teljes mellőzésével.

* Bárhol hirdetett könyvet megvehet az Uj Kelet könyvosztályában.

Rin-Tin-Tin, az Opera Mozgóban

— Elfogták egy tiztagu kolozsvári betörőbanda két tagját. A kolozsvári rendőrség bünygyi osztályának az utóbbi időben szokatlanul nagyszámu lopást és betörést jelentettek be a város minden részéből, de különösen a Rákóczi-ut környékéről. Legutóbb Capitan, majd Uitescu egyetemi tanárok Rákóczi-uti villáját fosztották ki a betörők. A rendőrség nyomozó osztálya nagy apparátussal indította meg a nyomozást és az Uitescu professzor villájában hátrahagyott nyomok alapján Diosan detektívnek sikerült elfogni a villa betörőit Ciundan Jakab és Ujfelean Károly ismert és körözött betörők személyében. A betörők beismerő vallomást tettek és bevallották, hogy eddig ötven betörésben vettek részt. Ilyenformán nyilvánvalóvá vált, hogy ennek az évről majdnem összes betöréseit egy és ugyanazon társaság követte el. A két betörő egy tiztagu bandának a tagja és az általuk nyújtott adatok alapján a rendőrségnek valószínűleg sikerülni fog még a mai nap folyamán egy bűntársait, mint az orgazdákat letartóztatni.

— A szovjet új varsói követe. Varsóból jelentik: A szovjet új varsói követévé Bogumolov volt követségi titkár neveztek ki.

* Még 5 napig lehet a Jurnal és Inventar könyveket lebélyegezni, siessen beszerezni a Bernát papirosáruházban Cluj, Piata Unirii 29. (Főter.)

— Tizenkétévi fegyházra ítélték a német betörőkirályt. Berlinből jelentik: A világhírű betörőkirályt, Wald Frigyeset a berlini törvényszék ma 12 évi fegyházra és büntetésének letöltése után rendőri felügyelet alá való helyezésre ítélte. Wald mintegy negyven betörést és ékszerlopást követett el. Vele együtt két uriaszony is vádolva volt, akik szerelmeseik voltak Waldba. Wald mind-egyiknek házasságot ígért és elhalmozta őket ékszerrel. Az orgazdasággal vádolt nőket azonban a bíróság felmentette.

Urania Mozgó közkívánatra ma utoljára mutatja be az izgalmas szalonkalendorfilmet, a főszerepben Marcella Albani, Paul Wegener, Paul Richter-rel. — Cime

Dagfin

— Eljegyzés. Káhan Eta Sighetul-Marmatiei és Stern Adolf Antwerpen jegyesek.

* Fontos elhatározás az összes kolozsvári iskolásgyerekek részére. Mivel az iskolák megnyitásától már csak egy rövid hét választja el a diákságot, ezt a rövid időt kihasználandó, vasárnap, szeptember 25-én délelőtt 11 órákor a legolcsóbb szórakozást nyújtja az Opera-mozgó matinéja, amelyen Rin-tin-tin, a híres dresszírozott kutyával kerül egy hatalmas film bemutatásra „A hómezők hőse” cím alatt. Mivel ez az utolsó matinéja az Opera-mozgónak, minden szülőnek tanácsoljuk, hogy vigye el gyermekeit a mozgóba, a helyárák igen mérsékeltek.

Ma utoljára az Opera mozgóban

„Fiu vagy leány”. Kitűnő vigjáték

Ossi Oswaldával.

Este 7 és 10 órákor

— Akit Magyarországon és Romániában is elítélték határátlépésért. Egy sokat hányatott fiatalember ügye került ma a kolozsvári hatodik hadtest hadbírósa elé. Bácsi Rudolf tordai kereskedő 1919-ben átment Magyarországra, ahonnan azonban 1923-ban újra visszatért Tordára. Sikerült elhelyezkednie és épen egy nappal esküvéje előtt az állambiztonsági rendőrség letartóztatta és áttette a határon. A magyar hatóságok dezertálásért és határátlépésért hathavi börtönrre ítélték. Csak hosszas utánjárás után sikerült elérnie, hogy a súlyos büntetést háromheti fogházra redukálja a bíróság felsőbb fóruma. A háromheti fogházbüntetés kitöltése után Bácsi Rudolfot a határig toloncolták, ahol éjnek idején minden irás nélkül és anélkül, hogy hivatalosan adnák át a román határrendőrségnek, tették át a határon. Bácsit a sziguranca újra letartóztatta és az ügyét határátlépés miatt a hadbíróshoz utalta. A kárváriát járó fiatalember még 1923-ban nyújtott be kérvényt honatás végett és házasságára a belügyminisztériumtól annak idején engedélyt nyert. Szabadlábrahelyezését valószínűleg néhány napon belül elrendeli a hadbírósa.

Rin-Tin-Tin az Opera mozgóban
Szombaton 7, és fél 10 órákor. — Vasárnap d. e.
11 és d. u. 3, 5 és 7 órákor

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy az összes őszi d. vatkülönlegesek, ugy az atmeneti, doublékabátok, mint a specialis Trench-Coats és külföldi napp. borkabátok a legnagyobb választékban raktárra érkeztek.

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruháza
Főter 14.



Megérkeztek a legújabb divatu őszi és téli angol szövetségűdonságok és a

legjutányosabb árákért

előnyös feltételek mellett, divatlap szerinti ruhák készülnek

HERKOVITS JENŐ

uriszabónál, Cluj, Str. Iuliu M. és Vlahuta sarok — (v. Szentegyház-u. és Bolyai-u. sarok)

Hirdessen az Uj Keletben

Egész könyvtárt

állíthat össze

néhány leiért.

Rendeljen azonnal az alábbi művekből:

Angol nyelvtan Dr. Pröhle V. — — — — —	Lei	40
Francia nyelvtan Dr. Pröhle V. — — — — —		20
Görög nyelvtan Dr. Schmidt M. — — — — —		20
Ált. nyelvtudomány Dr. Rubinyi M. — — — — —		40
Számítan. Lévy E. — — — — —		20
Planimetria Lévy E. — — — — —		20
Számítan példatár. Dr. Lévy Ede — — — — —		20
Algebrai példatár. Dr. Lévy Ede — — — — —		20
Politikai számtan. Perjessy László — — — — —		20
Kereskedelmi számtan. Derszib B. — — — — —		20
Stereometria. Lévy E. — — — — —		20
Fizikai példatár, 2 sorozat, Dr. Lévy Ede — — — — —		40
Fizika története. Baumgartner A. — — — — —		40
Egyet. irod. történet. I. Hamvas József — — — — —		20
Latin stilsztika. Dr. Cserey I. — — — — —		20
Keresk földrajz. Pataki S. — — — — —		20
Római nemz. irod. tört. Marton J. — — — — —		20
Poetika. Gaal M. — — — — —		20
Retorika. Gaal M. — — — — —		20
Stilsztika. Gaal M. — — — — —		20
Gombaisme. Cserey A. — — — — —		60
Lepkehatózó. Cserey A. — — — — —		60
Kis növényhatározó. Cserey A. — — — — —		80
Növények természetrajza. Cserey A. — — — — —		40
Növénytan kifejezések. Cserey A. — — — — —		40
Állatok fejlődése:		
I. Általános fejlődés. Perényi József — — — — —		40
III. A szervek fejlődés. Perényi József — — — — —		40
Állatok természetrajza. Cserey A. — — — — —		40
Ált. zenetan. Goll J. — — — — —		20
Keresk. története. Stirling-Végh — — — — —		20
Árúisme Lexicon. Koos G. — — — — —		80
Árúüzleti szokások. Matasovszky B. — — — — —		20
Keresk. levelezés. Heinrich K. — — — — —		80
Könyvvitel. Trautmann H. — — — — —		40
Vitagyorsírás. Bodogh János — — — — —		20
Német lev. gyorsírás. Réti H. — — — — —		20
Német helyesírás. Albrecht I. — — — — —		20
Építési Enciklopédia:		
I. Kőszervezetek. Lechner J. — — — — —		40
III. Vasszerkezetek. Lechner J. — — — — —		40
IV. Épületek felszerelése. Lechner J. — — — — —		40
Vasbetonszerk. a magas épít. Müller F. — — — — —		60
Filozófia története. Serédi L. — — — — —		40
Logika. Schmidt M. — — — — —		20
Lelektan. Schmidt M. — — — — —		20
Etika. Somló B. — — — — —		20
Szociológia. Somló B. — — — — —		20
Feminizmus. Wirkner J. — — — — —		20
Magyar jelmez fejlődése. Nemes M. — — — — —		40
Magyarország őskora. Darnay K. — — — — —		40
Magyar művelődéstört. Bartha J. — — — — —		20
Magyar képzőműv. Myskovszky E. — — — — —		60
Dramaturgia. Rakocay P. — — — — —		20
Előadás művészete. Dr. Hevesi S. — — — — —		60
Színjátzás művészete. Dr. Hevesi S. — — — — —		60
Alkotmánypolitika. Dr. Gratz G. — — — — —		20
Magyar büntetőjog. Dr. Atzél B. — — — — —		40
Bűnvádi perrendtartás — — — — —		40
Keresk. jog. Dr. Berényi P. — — — — —		20
Kihágások könyve. Dr. Atzél B. — — — — —		40
Kereskedelmi vétségek. Dr. Atzél B. — — — — —		20
Közigazgatás. Dr. Balogh A. — — — — —		20
Nemzetközi jog. Dr. Gratz G. — — — — —		40
Polgári perrend. Dr. Térfy Gy. — — — — —		80
Magyar Prof. Egyh. jog. Hörk J. — — — — —		40
Magyar váltójog. Dr. Berényi P. — — — — —		20
Magyar pénzügyi jog — — — — —		40
Római institúciók. Dr. Bozóky A. — — — — —		20
Római magánjog. Dr. Bozóky A. — — — — —		20
Ausztriai ált. magánjog. Dr. Atzél B. — — — — —		60
Pénzügytan. Dr. Kovács G. — — — — —		40
Magyar bányajog. Dr. Katona M. — — — — —		20
Telekkönyv. Dr. Bedő M. — — — — —		20
Önműködő lőfegyverek. Schneider A. — — — — —		40
Kardvívás. Tebetic R. — — — — —		40
A zománc. Mihalik J. — — — — —		40
Mitologia. Dr. Losonczy L. — — — — —		60
Képes atlasz a görög és római régiségekhez. Dr. Schmidt M. — — — — —		60

Utánvétellel küldi:

Lepage könyvkereskedés Cluj
Még ma rendeljen!

Jegyzéket — egyéb művekről is — kívánatra küldünk

Közgazdaság

A bukaresti tőzsdén be akarják vezetni a határidő-üzletet. A bukaresti tőzsdetanács-hoz beadvány érkezett, amely a terminüzletek bevezetését kéri. A memorandum ezt a kívánást azzal indokolja, hogy az érvényben levő törvény a kassza-üzletek kivételén tranzakcióknak minősíti, míg a határidő-üzletet jelöli meg a tőzsde normális feladatának. A kérés annál indokoltabb, mert a devizátőzsdén már eddig is lebonyolítottak határidő-üzleteket, amelyeket a devizaellenőrző hivatal jóváhagyott, viszont a tőzsdeválasztmányban helyet foglaló bankigazgatók akceptálták is. Különben is ma már az egész világon egyedül a bukaresti tőzsde szorítottok csupán a kassza-üzletekre. A tőzsdeválasztmány legközelebbi ülésében dönt a memorandum sorsáról.

Csődöt kértek egy nagy bukaresti gabona-cég ellen. Gabonakereskedelmi körökben már hete óta tartotta magát az a hír, hogy a főváros egyik legnagyobb és legrégebbi gabonacége súlyos helyzetbe került és többszázmillió passzívái miatt a nagybankok mentőakciója sem bírtak sikerrel. Az időközben megjelent cáfolatok ellenére a Banca Elvetiana de Depozite in Romania tegnap csődöt kért a Manisalian Frères-cég ellen. A nagyarányú csődet önműködő konsternációt keltett.

Megoldást nyert a belga állampolgárok tula donában lévő román értékpapírok kérdése. Románia gazdasági függő-kérdései között, amelyek a világháború nyomán keletkeztek, majdnem a legsúlyosabb a külföldiek tulajdonában lévő értékpapírok valorizálása. Mint ismeretes, úgy a német, mint az angol kölcsönök is ez a kérdés áll utójában. Ebben a tekintetben most jött létre az első megállapodás azokkal a belga állampolgárokkal, akik 1916 és 1918 között német kézből vásároltak román járadékkötvényeket. Az ilyen kötvények tekintetében a román kormány eltért a többi szövetséges, vagy semleges államok polgáraival szemben elfoglalt álláspontjától. A belga kézben lévő román kötvényeket azon az alapon fogják utólagosan lebélyegezni, illetőleg elismerni, hogy Belgium az egész háború ideje alatt megszállott terület volt és így az ottani lakosság nem vehetett tudomást a román kormány diszpozíciójáról, amelyekben közölte, hogy nem ismeri el a volt elleneséges államok polgáraitól vásárolt értékpapírok érvényességét. A háború után a belgiumi kötvénytulajdonosokat a fenti rendelkezés értelmében el is utasították a kötvények lebélyegzésére vonatkozó igényeikkel. Három évvel ezelőtt azután elvi megállapodás jött létre Románia és Belgium között, amely megállapodás most kapta meg végleges formáját és ilyenformán az egész kérdés megoldáshoz jutott. Frankfurti jelentés szerint a tegnapi tőzsdén a román járadékpapírok jelentékeny ár-

folyamemelkedést értek el és számos tranzakció történt román címletekben. Az emelkedést a genfi sikerrel, valamint a német-román tárgyalásokkal indokolják.

Rövidesen megindul a közvetlen telefon-összeköttetés Bukarest és Szófia között. Bukaresti jelentés szerint a legközelebbi jövőben megindul Bukarest és Szófia között a közvetlen telefonforgalom, miután a Duna medre alatti kábel-elhelyezési munkálatok befejeződtek. A kábel használatára vonatkozó postaegyezményt Románia és Bulgária már régebben megkötötték és most a két kormány ratifikálta is.

Emelkedőben van a CFR áruforgalma. A CFR vezérigazgatósága által beszerzett statisztikai adatok szerint augusztusban egy külföldi, miut belöldi rendeltetéssel 156.893 vagon t raktak meg különböző áruval, szemben a tavaly augusztusban elért 133.752 vagonnal. Juliusban az államvasutak áruforgalma 144.686 vagon t tett ki. Az egyes üzletvezetőségek szerint az áruforgalom a következőképen oszlik meg: Bukarest 49.307, Galac 23.874, Jasi 23.642. Kolozsvár 32.611, Temesvár 27.459 vagon. Augusztusban átlag 5299 kocsi árut adtak fel naponta. Az üzletvezetőségek közlése szerint szeptemberben a vasut áruforgalmának lényeges emelkedése várható.

A bukovinai szeszgyárosok megegyeztek a szindikátussal. Bukarestből jelentik: Tegnep este Radulescu pénzügyi államtitkár elnökletével ülést tartottak a szeszgyárosok képviselői és sikerült eloszlatniok a bukovinai gyárosok és a bukaresti szeszszindikátus közötti ellentéteket.

Prima tűzifát
legjutányosabban házhoz szállít FISCHER
fatelepe, Cluj, Piața Gării No 2.
Telefon 1300

Hornyolt és hódfarku cserepet
legjutányosabban árban
prompt szállításra ajánl
Kolozsvári Agyag- és Kőipari Rt.
Cluj, Piața Unirii 20

Tőzsde

A piac lanyha és üzlettelen.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valótapiac 1927 szeptember 22 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
			nyitás	zárat						
Zürich	3115—3120	—	—	—	491 ¹ / ₂	3130	11020	13672	65072	192825
Newyork	16075—16125	51862	51865	2523 ¹ / ₄	2523	2549	161	57160	70925	3375
London	786—787	2034 ³ / ₄	2035	—	634	12402	787	2780 ¹ / ₂	345037	16419
Páris	635—640	2826 ¹ / ₂	2826	—	138 ³ / ₄	831	3115	3863	18405	545 ¹ / ₄
Milano	890—895	1536 ¹ / ₂	1537	—	480	1693 ¹ / ₂	210170	—	—	296 ¹ / ₂
Prága	477—478	9070	9065	—	2835	—	12404	59045	—	—
Budapest	2850—2860	913	913 ¹ / ₂	—	285	1006 ¹ / ₂	1248 ¹ / ₄	5943 ¹ / ₂	175	—
Belgrád	—	322	321 ¹ / ₂	—	—	355 ¹ / ₂	440 ¹ / ₄	2102 ¹ / ₂	62	—
Bukarest	—	58	58	—	—	1835	6390	7922	37730	—
Varsó	—	7310	7307 ¹ / ₂	—	—	2280	8057 ¹ / ₂	—	47580	—
Bécs	2270—2280	123 ¹ / ₂	12351	—	—	3860	13617	16893	80360	—
Berlin	3830—3840	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 321¹/₂, Páris 1585, Budapest 35550, Bécs 44035 Prága 210250

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.
Cluj, Piața Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkái 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaanyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyanon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígyes levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

A Diana - fürdőben hétfőn 26-án a kádfürdő nyitva van.

Az ortodox templomban egy mizrachi ülés eladó. Cím a kiadóban.

II-III. gimnázisták magánúton való előkészítésére keresek tanítót vagy tanítónőt perfect német, román nyelvtudással. — Ajánlatokat a kiadóba „Vidék” jelígyére.

Arva zsidólány gyermekek mellé vagy háztartáshoz ajánlkozok. Cím a kiadóban.

Sápadt, vérszegény és gyöuge gyermekeinknek adjunk a hideg évszak beálltával Egger-Emulsiót, mely a legjobb csukamájolajból készül. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel, Strada Ratiu (v. Kötő-u.) 3. Telefon 831.

Egy teljesen új silskin bunda olcsón eladó Szántó utcánél, Cluj, Str. Jorga 2.

Barzel fierarie vasüzlet

Cluj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

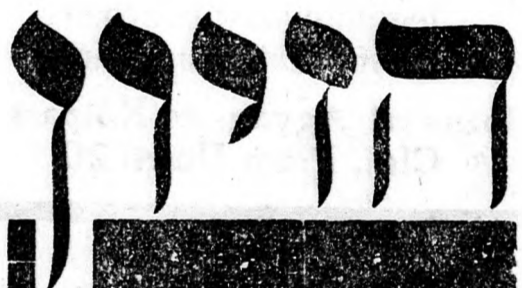
Makkay

fémáruvgvár áthelyezte üzemet Malom-u.16.alól
Zsák-uca 1. szám alá

Iskolák és szülők

figyelmébe!

Ujból kapható a legjobb képes héber Abc — a



Ara 50 Lej

Kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Jack London művei

KalandL. 150
Eden Marten I—II.....L. 313
A Nagy Ház AsszonykajaL. 170
Tengeri FarkasL. 109

Kapható Uj Kelet könyvosztályában

Magyar nyelven

újonnan megjelent könyvek

Apponyi Albert: Emékirataim	707
Dornándy: Solyomnadár	183
Erdős Renée: Borsó hercegnő	108
Csehov: Kísértetes éjjel	115
— A vizsgálóbíró	144
Fodor László: Márciusi éjszaka	102
Galsworthy: Testvérség	115
Gyakorlati gazdalexikon, 2 kötet, yá- szonkötetben	1632
Jókai Mór: Kőszívű ember tiai (I-II)	544
— Névtelen vár (I-II)	408
Karinthy Frigyes: Notes	72
— Színház	225
Herman Keyserling: Könyv a házasságról	680
Kropotkin: Kölesönös segítség	201
Jack London: Az óceán meséi	115
Molnár Géza: A kerékpározás könyve	136
Orczy Emma: Megfizetek	180
Pálfi Gyula: Fekete völegények (I-III)	360
Szép Ernő: Valentine	144
— Verőfény	144
Szomorj Dezső: Levelek egy barátához	224

Német nyelvű újdonságok

(Kötve)

Stefan Zweig: Verwirrung der Gefühle	300
A. Schnitzler: Spiel im Morgengraun	220
R. Filip Müller: Der unbekante Tolstoj	380
Wassermann: Der Aufruhr	220
Galsworthy: Der silberne Löffel	270
H. Hesse: Der Steppenwolf	300
R. Filip Müller: Lenin und Gandhi	520
Geist und Gesichte des Bolszewismus	1280

Kaphatók:

az UJ KELET könyvosztályában

Templomi ülőhelyek

eladása és bérbeadása:

A nagytemplom

jobb oldalán levő 43. számú (gitter ülés, birchat Kahanim)

A Poale Czedek

első sorában a 8. sz. alatti ülés (Mizrachi ülés). A női ülés száma 10.

A Schasz Chevra

templomban a középső bejáratnál fekvő 42. számú gitter ülés.

A Szeferd templomban több ülés.

Érdeklődni a kiadóban

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A legkisebbik Horváth-lány. (Operett-bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Zerkovitz operett. Pontosan annyi ötlet és annyi muzikális érték van benne, mint egy középszerű Zerkovitz-kupléban: Meséje annyira vérszegény, hogy két felvonásra is alig telik belőle, a harmadik felvonás igazán fölösleges, mert a megoldás már a második felvonás végén önként adódik. A szereplők tehetségük javával igyekeztek megmenteni a darabot. Előszörban Farkas Lili, aki fiatalos, tüde jelenség a színpadon, Csengő hangja, rutinos játékkészége, ragyogó toalettjei valóban primadonnává predesztinálják. Mende Klári pazar temperamentuma, pompás táncudása friss levegőt hozott a színpadra. Kőszegi Margit a mama szerepében rendkívül docens alakítást nyújtott és szerző-áriájával nyílt tapsot aratott. Kis Manyi fejlődésének új etappjához ért és kibontakozása sokat ígér. A férfiszereplők közül Ihász és Selmecci állandó jókedvet varázsoltak a színpadra, Réthy a megszokott jó volt és régi hálás közönsége melegen ünnepelte. Hoyko a bonviván nem neki való szerepében derekasan állta meg helyét.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: A legkisebbik Horváth-lány [Napibéret 6. sz. C. Sorozat 28.]
Szombat 4-kor: A szerelem vására [Poór Lili, Táray. Nagyön olcsó helyárak. Sorozat 29.]
Szombat fél 9-kor: A legkisebbik Horváth-lány [Napibéret 7. sz. A. Sorozat 30.]
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Hamburgi menyasszony. [Operett repris, olcsó helyárak. Sorozat 31.]
Vasárnap 6-kor: Marika [Kolozsvári Rózi, mint vendég, Táray Ferencel. Sorozat 32.]
Vasárnap fél 9-kor: A legkisebbik Horváth-lány [Bérlétszűnet. Sorozat 33.]

A színházi iroda közleményei

A bécsi revük. Soha nem tapasztalt, lázas érdeklődés nyilvánul meg a bécsi operett-revü társulat előadásai iránt. Teljes bécsi társulat érkezik vasárnap Kolozsvárra és hétfőn este kezdik meg négy estére terjedő vendégjátékukat. A társulatot kiegészítő 12 bécsi görll Bécs legszébb leányai. Minden este más-más darabot játszanak a bécsiek. A revü a modern színpadokon ma már olyan tért hódított, hogy a világvárosok el sem képzelhetők revük nélkül. Nem a darabok különössége, hanem a táncok, a ruhák és dekorációk teszik fényessé és folyton szórakoztató műélvezetté a revüket. Reaggeteg kép, mai muzsika és tánc van azokban a revükben, melyeket a bécsiek előadnak és így egészen bizonyos, hogy ezt a világvárosi attrakciót mindenki meg fogja nézni Kolozsvárott. Az első estén A szerelem naplóját játsszák, a másodikon Szerelmi éjszaka a Boszporusz partján, a harmadikon: Ha szabadjára engedik... a negyedikon pedig: A revük revüjét. Mind-egyik estén fellép a teljes revütársulat és a 12 gyönyörű görll. Jegyeket már lehet váltani a revüelőadásokhoz. Minden előadás bérlétszűnetben lesz megtartva.

A Legkisebbik Horváth-lány óriási kolozsvári sikere előrelátható volt. A darab vonzó szövege, filmbemáso és ismert melódiái a közönséget mindvégig a legjobb hangulatban tartják. Zerkovitz új operettje egész héten minden este műsoron van.

Szerelm vására olcsó helyárakkal! Szombaton délután igen olcsó helyárakkal játsszák a Szerelm vásárát Poór Lilivel Tárayval a vezetőszerepekben.

Marika Zagon István kitűnő vigjátékának vasárnap délutáni előadásán Kolozsvári Rózsika játssza Marika szerepét. Táray Ferenc Orbán Sándort.

Hamburgi menyasszony. vasárnap délután. Olcsó helyárakkal tartja meg a színház vasárnap délután félhárom órakor a Hamburgi menyasszony előadását. Kolbay Ildikó, Réthely, Ihász, Miklóssy Margit, Leövey játsszák a vezetőszerepeket.

Nyulszőr- és filc-kalapok

új kreációk legolcsóbban kaphatók az

„IDEAL“-ban C. Reg. Ferd. No 8. (Wesselényi - uca)

borotva borotvaszappan borotvafelő szij borotvaecset „UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék önborotváló pengék acélárak felülmúlhatatlanok Calea Victoriei 2. szám